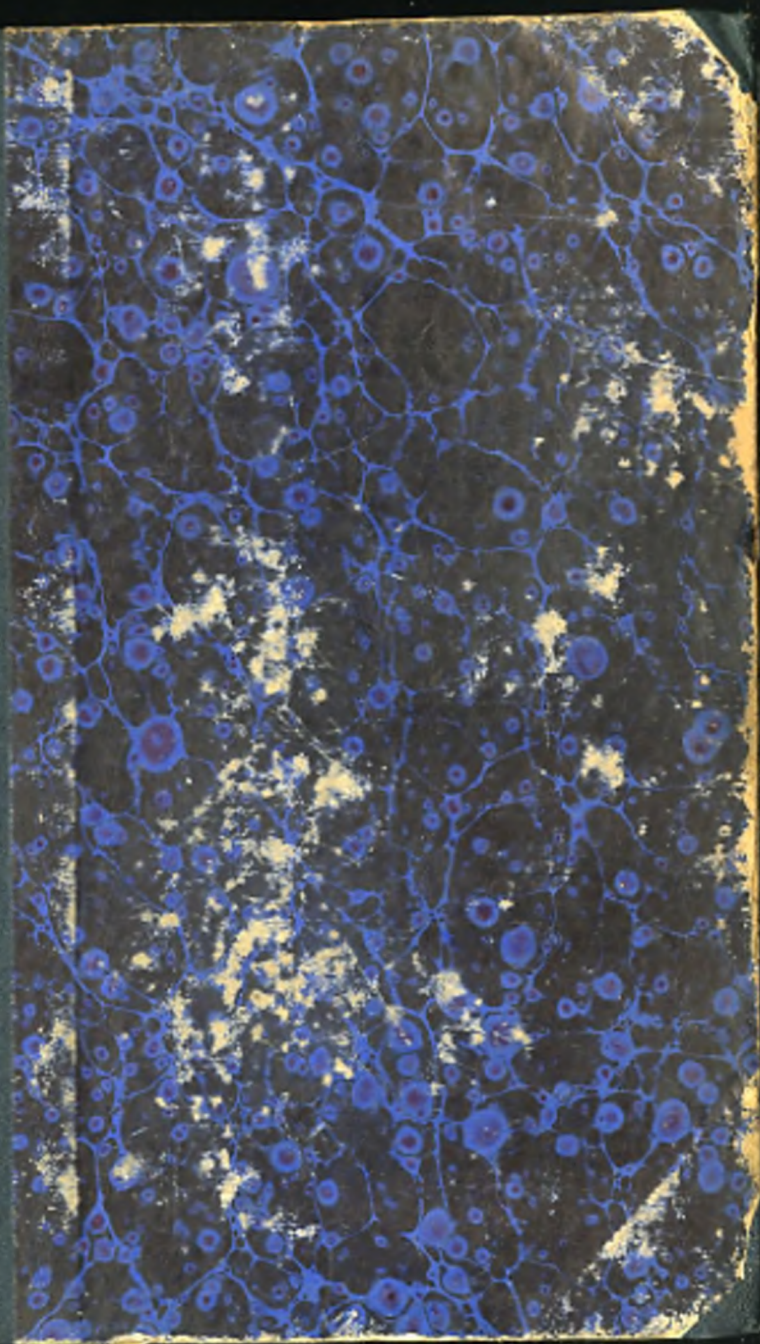

Politikai
röpiratok.

77.

77

581

A MAGYARORSZÁGI

LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ

KATHOLIKUS EGYHÁZ

ÖNKORMÁNYZATÁNAK

SZERVEZETE.

*A katolikus congressus által 1871. martius 29-én
harmadszori olvasás után elfogadott szöveg.*

Egyedül hiteles kiadás.

7.

PEST.

SARTORI KÁROLY BIZOMÁNYA.

1871.

616752 00767063

DE BALLAGI GÉZA.

Kertész József gyorsajtnyomása.

A magyarországi latin és görög szertartású katholikus egyház önkormányzatának szer- vezete.

Első fejezet.

Általános határozatok.

1. §. A magyarországi katolikusok, egyházi és iskolai ügyeik intézésében az 1848: XX. t. cz. 2. §. szerint őket megillető önkormányzatot, az egyházi s világi hivek közös részvételére s befolyására alapítva szervezik.

2. §. Ezen önkormányzat hatásköre, a személyi kinevezési ügyekben, a köznevelés terén, a katolikus egyházi s iskolai javak és alapítványok tekintetében, s általánfogva a magyarországi kath. egyház világi vonatkozású összes ügyeiben, kiterjed mindazokra, mik a szoros értelemben vett hittani, egyházkormányzási, liturgiai s egyházfegyelmi dolgok körén kívül, az egyházi s világi hiveket közösen érdeklik.

3. §. Az apostoli király egyházfőkegyuri joga épen tartatik.

Azon esetekben, melyekben az apostoli király a magyarországi katolikus egyház érdekeit a római széknél államkormányzati közegek által képviselteti, ez jövőre az illető önkormányzati hatóságokkal egyetértőleg fog történni.

4. §. A katolikus egyházi javadalmak birtokában, illetőleg kezelésök alatt levő összes javak és alapítványok, a vallási tanulmányi s egyéb katolikus alapok, a magyarországi kath. egyház tulajdonát képezik.

Az egyházi javadalmak, ezen javadalmaknak őket megillető hitbizományszerű haszonélvezetében és birtokában, a jelen szervezetben megállapított korlátozások mellett megmaradnak, — az államkormány kezei közt levő katolikus vallási, tanulmányi s egyéb alapok azonban további kezelés végett az önkormányzat által, czéljok szerinti rendelkezésre átvétetnek.

A magyarországi kath. egyház ezen tulajdonának, valamint az egyes javadalmak és alapítványok hitbizományszerű haszonélvezetének és birtokának illetékmentes telekkönyvi kiigazítás utjáni biztosítása, a törvényhozás ez iránti rendelkezésének kinyerése után, az országos kath. gyűlés által megállapítandó módok szerint fog eszközöltetni.

5. §. Az önkormányzat különböző fokozatainak tanácskozó s határozási joggal felruházott, illetőleg a végrehajtás eszközzésére rendelt következő testületek és közegek szerveztetnek:

a) Az országos katolikus gyűlés és a melléje rendelt végrehajtó közegek.

b) Minden egyházmegyében az egyházmegyei gyűlés és az egyházmegyei tanács.

c) Minden esperességben az esperes-kerületi tanács.

d) Minden plébániai hitközségben az egyházközségi gyűlés és tanács.

6. §. Ezen önkormányzati testületek és közegek, feladataikat az állam főfelügyeleti jogának épségben tartása mellett, az államigazgatási hatóságoktól függetlenül teljesítik. Az állami hatóságokkal s más felekezetekkel szemközt a katolikusok egyházi, nevelési s vagyoni érdekeit képviselik.

Második fejezet.

Az országos kath. gyűlésről és igazgató tanácsról.

A) Az országos kath. gyűlés.

7. §. A magyarországi kath. egyházat általában érdeklő ügyekre nézve legfőbb önkormányzati hatóság az országos kath. gyűlés, mely rendszerint Pesten évenként egyszer tartja üléseit.

8. §. Ezen országos kath. gyűlésnek tagjai:

a) Az érsekek, megyés püspökök és a pannonhalmi főapát; illetőleg a coadjutorok; széküresedés vagy akadályoztatás esetében a helynökök.

b) A jászói és csornai prépostok, a zirczi apát, a kegyesrendiek és a minorita-rend főnöke.

c) Az egyházmegyék papi küldöttei, és pedig:

az esztergami érseki megyéből	3
az esperjesi püspöki	1
a veszprémi	2
a besztercebányai püsp. megyéb.	1
a nyitrai püsp. megyéből	1
a pécsi	1
a szombathelyi püsp. megyéből	1
a váci püspöki megyéből	1
a munkácsi	2
a fejérvári	1
a győri	2
a kalocsai érseki	2
a nagyvárad i. sz. püspöki megyéből	1
a csanádi	2
az erdélyi	1
az egri érseki	2
a rozsnyói püspöki	1
a szepesi	1
a szathmári	1
a kassai	2
a gyulafehérvári érseki	2
a lugosi püspöki	1
a nagyvárad i. g. sz. püspöki megyéből	1
a számosujvári	2
a pannohalmi főapátságból	1

Összesen . . 36

d) Az egyházmegyék világi képviselői; jelesül:

az esztergami érseki megyéből	16
-------------------------------	----

az eperjesi püspöki megyéből	3
a veszprémi „ „	7
a besztercebányai püspöki megyéből	3
a nyitrai püspöki megyéből	5
a pécsi „ „	7
a szombathelyi püspöki megyéből	5
a váci püspöki megyéből	6
a munkácsi püsp. „	7
a fejérvári „ „	3
a győri „ „	6
a kalocsai érseki „	8
a nagyváradai püsp. „	2
a csanádi „ „	10
az erdélyi „ „	5
az egri érseki „	7
a rozsnyói püspöki „	3
a szepesi „ „	4
a szathmári „ „	2
a kassai „ „	5
a gyulafehérvári érseki megyéből	6
a lugosi püspöki megyéből	2
a n.-várad g. sz. püspöki megyéből	2
a szamosujváii püspöki megyéből	7
a pannonhalmi főapátságból	1

Összesen . . 132

9. §. Az egyházmegyék papi és világi képviselői (8. §. c. és d. pont) öt évi időszakra választatnak és mindenkor újra választhatók. (57. §.)

Ha valamelyik választott tag időközben meg-

hal, vagy választhatási képességét (10. §) elveszti, az országos kath. gyűlés új választást rendel.

10. §. Mind a papi, mind a világi képviselők választása külön választó-kerületek szerint történik.

A papi képviselők választásánál szavazatjoggal bir minden áldozár; a világi képviselők választásánál pedig minden világi katolikus, ki az illető kerületben valamelyik egyházközségi gyűlésnek tagja. A világi választók szavazása saját községek kebelében történik.

Megválasztható: papi képviselőül minden áldozár; világi képviselőül minden világi választó, ha irni s olvasni tud. Mind a papi, mind a világi képviselők választása viszonylagos szótöbbséggel történik.

11. §. Az országos kath. gyűlés elnöke az ország herceg-primása; ha az esztergami érseki szék betöltve nincs, a hivatalára nézve legidősebb érsek.

12. §. Az ország herceg-primásának elnöki állását fentartva, az országos kath. gyűlés saját kebeléből világi elnököt választ, ki a herceg-primás akadályoztatása esetében elnököl; választ szintén szükséges számú egyházi s világi jegyzőket. A gyűlés ügyviteléről s az ehhez szükséges egyének alkalmazásáról gondoskodik. Munkálkodásaiban önmaga által készített tanácskozási s ügyrenddel él.

13. §. A magyarországi katolikus egyházat, ennek a római székkal elintézést kívánó világi vonat-

kozásu ügyeiben az apostoli király előtt, — egyéb külviszonyaira s érdekeire nézve pedig az állam és vallásfelekezetek irányában, — képviseli.

14. §. Mindazon kinevezéseknél, és magasabb egyházi javadalmak adományozásánál, melyekre nézve a kinevezés jogát az apostoli király ekkorig az állami kormányzat útján gyakorolta, az előterjesztést ezentul az országos katolikus gyűlés a szabályszerűleg alakított igazgató tanácsáltal eszközli. (35. §.)

15. §. A hazai katolikus egyház által fenntartott különböző fokozatu s szakbeli alsóbb s felsőbb iskolákra és világi növeldékre nézve a tanrendszert — az állami törvények rendeleteinek figyelemben tartása mellett — megállapítja. Ez iránybani rendelkezései a vallásoktatásra és a szoros értelemben vett papi s zárdai egyházi nevelésre azonban ki nem terjednek.

A tanárok és tanítók állását, ugy képesítésük feltételeire nézve, valamint az anyagi ellátás tekintetében szabályozza.

16. §. Magasabb közművelődési intézetek felállításáról gondoskodik; s a közép és alsó tanodák fentartását is eszközli ott, hol az alsóbb egyház-önkormányzati hatóságok ereje e célra elégtelen.

17. §. Mindazon tanintézetekben, melyek nem kizárólag az egyes egyházmegyék, s azok egyházközségei vagy egyes katolikusok és testületek, hanem a magyarországi kath. egyház részéről az or-

szágos kath. gyűlés által tartatnak fenn vagy segélyeztetnek, ez rendelkezik az intézeti ügyek kezelése fölött, vagy az igazgató tanács, vagy az illető egyházmegyei vagy esperességi tanácsok által.

18. §. A magyarországi katolikus egyházi javaknak és alapoknak, valamint az összes kathol. alapítványoknak helyes és czélszerű kezeléséről, részint közvetlenül saját közegei által, részint a javadalmasok és kezelők irányábani ellenőrség gyakorlásával gondoskodik.

19. §. Rendelkezik mindazon jövedelmek hovaforditása iránt, melyek az országos kath. gyűlés pénztárába különböző forrásokból befolynak. E részben az igazgató tanács előterjesztése folytán az évi költségvetést megállapítja. (34. és 36. §)

20. §. Az országos kath. gyűlés rendelkezése alatt álló pénztárba a következő rendes jövedelmek folynak:

a) a kath. vallási s tanulmányi alapok jövedelmei.

b) az üresedésbe jött s az országos kath. igazgató tanács kezelése alá eső magasabb egyházi javadalmaknak az újabb kinevezésig folyó jövedelmei; kivéve a görög szertartásu katolikus püspöki megyéket, melyekben a magasabb egyházi javadalmak időközi jövedelmei, az eddig fennállott gyakorlat szerint jövőre is a megyebeli papok özvegyei s árvái alapjába fognak befolyni.

c) a magasabb egyházi javadalmasok által be-

fizetendő évi járulék, mely a mostani javadalmasokra nézve velők egyetértőleg, utódaikra nézve pedig a jövedelmek aránya szerint, az országos kath. gyűlés által fog megállapíttatni, és ő felségéhez az apostoli királyhoz mint főkegyurhoz szabályszerű szentesítés végett felterjesztetni.

d) a tanító rendek jövedelmeinek mutakozó feleslege.

21. §. A latin és görög szertartásu alpapság anyagi helyzetének javításáról, a szegényebb sorsu szerzetes házak segélyezéséről s a hivek egyházi terheinek szabályozásáról gondoskodik. Szükség esetében az egyházközségi papi javadalmak változtatását és uj javadalmak alapítását eszközli.

22. §. A mennyiben a kath. köznevelésnek s az egyházi szolgálat ellátásának szükségletei a kath. egyházi önkormányzat rendelkezése alatt álló jövedelmi források felhasználása mellett csak a hivek adóztatásával volnának fedezhetők, az országos katolikus gyűlés állapítja meg ezen adóztatásnak mértékét.

23. §. Felügyel végrehajtó közegei útján, hogy a magyar katolikus egyházi önkormányzat különböző fokozatain, az egyházmegyei, esperesi, s egyházközségi gyűlések és tanácsok, valamint ezek végrehajtó közegei által az önkormányzati szervezet szabályai megtartassanak, és azon intézkedések, melyeket az országos kath. gyűlés, joghatóságának batárain belül hoz — pontosan végrehajtassanak.

24. §. A fegyelmi eljárást rendezi azon panaszokra nézve, melyek a tanárok, tanítók, vagy az önkormányzati tisztviselők ellen hivatali viszonylataik keretében merülnek fel. E mellett megállapítja azon módokat, melyek szerint a papok, községek, önkormányzati közegek és tisztviselők közt az önkormányzat körében felmerült kérdések elintézendők.

25. §. Általában kötelező szabályokat alkot mindazokban, mik a magyarországi kath. egyházi önkormányzat körébe tartoznak.

26. §. Az önkormányzat körében felmerült sérelmek és szabálytalanságok orvoslása iránt — feljelentések és panaszok eseteiben, intézkedik.

27. §. A magyarországi kath. önkormányzat szervezetében, illetékességének a 2. §-ban megállapított határai között, az időnként szükséges változtatásokat eszközli. Ily esetekben azonban érvényes határozat hozatalára az országos kath. gyűlésen megjelent tagok két harmadrészének megegyezése szükséges.

28. §. Az országos kath. gyűlés határozatainak végrehajtását

a) az igazgató tanács, és

b) az igazgató osztályfőnökök — eszközlik, illetőleg ellenőrzik.

B) Az igazgató tanács.

29. §. Az igazgató tanács élén az ország her-

czegprimása áll. Akkor, midőn az esztergami érseki székhely betöltve nincs, az elnökség a hivatalra nézve legidősebb érseket illeti.

30. §. Az igazgató tanácsnak tagjai:

a) kilencz igazgató tanácsos, és pedig 3 főpapi s papi, 6 világi állásu tag, — továbbá

b) három igazgató osztályfőnök.

31. §. Az igazgató tanácsosokat az országos kath. gyűlés, saját kebeléből három évre választja. Ezen igazgató tanácsosok egy harmada a megválasztás rendje szerint évenként kilép, de újra megválasztható. A kilépés sorrendje fölött az első két évben sorshuzás határoz.

32. §. Az igazgató tanács, az igazgató tanácsosok sorából egy évre maga választja saját világi elnökét, ki a herczegprimás akadályoztatása esetében elnököl.

33. §. Az országos katholikus gyűlés határozatainak pontos végrehajtása fölött őrködik; s ennélfogva:

a) Felügyel az igazgató osztályfőnökök által saját felelősségük mellett kezelendő kormányzat minden ágazatára.

b) Az igazgató osztályfőnökök minden oly rendeletét, melyet az országos kath. gyűlés határozataival, vagy határozatnem létében az ügy érdekével összeütközőnek tart, felfüggesztheti, és ily alkalommal a halasztást nem szenvedő ügyekben saját felelősségére intézkedik.

c) Felmerülő mulasztások esetében azokra az osztályfőnökök figyelmét felhívja, s őket a kellő intézkedések megtételére utasítólag is kötelezi.

d) Örökdik az országos katolikus közpénztár szigorú kezeltetése fölött.

34. §. Mindazon javaslatokat, melyek az egyes osztályfőnökök által az országos kath. gyűlés elé terjesztés s ez utoni eldöntés végett előkészítettnek, — a mennyiben azok előleges bejelentés folytán az országos gyűlés részéről külön bizottságokhoz nem utasítottak — tárgyalja, s véleményes jelentésével kíséri.

Hasonló előterjesztéseket önállóan is kezdeményezhet; de ily esetben az illető osztályfőnök véleményét mindenkor bekívánja s mellékli.

35. §. A magasabb egyházi javadalmak betöltését akkép eszközli, hogy minden megürülthelyre három egyént, ezek közül leendő kinevezés végett, az apostoli királyhoz felterjeszt, ugy azonban, hogy :

a) az érseki s püspöki székek betöltésénél, valamint a javadalmas apátságok és prépostságok adományozásánál a püspöki kart és az illető egyházmegyei tanácsot meghallgatja;

b) a szerzetes rendek apátságaira és prépostságaira nézve azok kijelölését veszi a felterjesztés alapjául;

c) a káptalani javadalmakra nézve a hármas

kijelölést az illető egyházmegyei tanács meghallgatása mellett az illető megyés püspökkel, székküresedés esetében a káptalannal egyetértőleg állapítja meg.

d) magán-kegyurak által alapított és adományoztatni szokott prépostságok és apátságok az eddig fennállott módon töltenek be ezentul is.

36. §. Összeállítja az igazgató osztályfőnökök által előkészített költségvetést s ezt saját véleményes jelentésével, valamint a megelőzőtt évre szóló számadásokat, megállapítás illetőleg megvizsgálás végett az országos kath. gyűlés elé terjeszti.

37. §. Addig, mig a kegyuri viszony illetékes uton rendeztetni fog, az ezen viszonyból felmerülő kérdések esetében, azoknak a fennálló törvények és gyakorlat értelmében elintéztetéséről gondoskodik. Oly esetekben pedig, midőn akár valamely kegyur, akár valamely község részéről a kegyuri terhek megváltása, vagy a kegyuri terheknek és jogoknak egyébkénti átruházása iránt kezdeményező bejelentés történik, az igazgató tanács a maga kebeléből megbizottat nevez a végre, hogy a megváltás, illetőleg átruházás kérdésének szabályozását, a kegyur és község közt az illető püspöki hatóság befolyásával létrehozandó egyesség útján eszközölje.

38. §. Rendkívüli esetekben az országos kath. gyűlés egybehívása végett, annak elnökségét felkéri, mire a rendkívüli gyűlés egybehívásának hat hét alatt meg kell történnie.

39. §. Az igazgató tanács a folyó ügyek elintézése végett, minden hónapban ülést tart. Rendkívüli esetekben az elnökség által időközben is összehívandó.

40. §. Érvényes határozat hozatalára hét tag jelenléte szükséges.

41. §. Az igazgató tanács tagjai mindazon határozatért, melyhez szavazatukkal járultak, egyenkint felelősek. A tanács jegyzőkönyvében tehát, midőn véleménykülönbségek forognak fenn, az egyes szavazatok mindenkor névszerint kiteendők.

42. §. Az igazgató tanács jegyzőkönyvei az országos katolikus gyűlésnek évenként bemutatandók.

C) Igazgató osztályfőnökök.

43. §. Az országos katolikus gyűlés hivatalnoki személyzetének élén, egymástól elkülönözött három, azaz személyi, tanügyi, és vagyonkezelési hivatal-osztály szerint, állanak ezen osztályok főnökei.

44. §. Az igazgató osztályfőnökök az igazgató tanács által állandóul neveztetnek ki.

Működésükért megfelelő évi fizetést húznak.

45. §. Az igazgató tanácsra ruházott teendők korlátain belül, az igazgató osztályfőnökök önállóan és saját felelősségök mellett eszközlik az országos kath. gyűlés határozatainak végrehajtását; és a köz-

ponti közigazgatásnak megállapított, vagy később megállapítandó hatáskörében az ügyeket szintén ily módon kezelik.

46. §. Az osztályfőnökök, illető osztályaik ügykezelésének főbb mozzanatairól, és a függőben lévő fontosabb kérdések állásáról, az igazgató tanács havi üléseiben előterjesztést tenni tartoznak.

47. §. Oly tárgyakban, melyeknek az országos kath. gyűlés általi eldöntését szükségesnek és czél-szerűnek tartják, vagy a melyeket az igazgató tanács ilyenekül ismer fel — javaslatokat készítenek és azokat véleményes jelentés kíséretében az országos kath. gyűlés elé vitel végett az igazgató tanács elé terjesztik.

48. §. Azon felügyeleti kötelelességnél fogva, mely az összes önkormányzati ügyekre nézve első sorban az osztályfőnökök által fog gyakoroltatni, feljogosíttatnak, hogy az egyházmegyei, esperesi, s egyházközségi gyűlések és tanácsok jegyzőkönyveit s ügyiratait előforduló esetekben felkivánhassák, s mindezen hatóságoktól úgy a személyi, mint a tanügyi s vagyonkezelési állapotok iránt időnkénti szabályszerű kimutatásokat is kívánhassanak (94. §.)

Az ezek alapján felmerülő szükséghez képest vagy maguk intézkednek, vagy további intézkedés végett az igazgató tanácsnak előterjesztést tesznek.

49. §. Minden osztályfőnök elkészíti saját osztályának költségvetését és ezt az igazgató tanácsnak bemutatja (36. §.)

50. §. A számadások az egyes osztályok által elkészítettén, a vagyonkezelési osztálynál összeállittatnak és az igazgató tanács elé terjesztendők. (36. §.)

51. §. Az első ízben kinevezendő osztályfőnökök mindenk előtt elkészítik :

a) saját osztályaik szervezetét, és azoknak egymásközti érintkezésére, valamint az igazgató tanácscsali viszonyokra nézve megállapítandó ügyrend iránti javaslatot ;

b) a tisztviselők kinevezése, fizetése, nyugdíjazása, illetőleg fegyelmi uton történendő elbocsátására vonatkozó szabályzat tervét; — mely munkálatok a megfelelő holtségvetéssel együtt az igazgató tanácsnak, ez által viszont, saját véleményes jelentésével, végleges megállapítás végett az országos kath. gyűlésnek lesznek felterjesztendők.

Harmadik fejezet.

Az egyházmegyékről.

52. §. Az egyházmegyék önkormányzati hatóságát az egyházmegyei gyűlés és az általa választott egyházmegyei tanács képezi.

53. §. Mindkét önkormányzati hatóságnak rendes székhelye ugyanaz, mely a megyés püspöké.

A) Az egyházmegyei gyűlés.

54. §. Az egyházmegyei gyűlésnek tagjai:

a) a megyés püspök, ki egyszersmind az egyházmegyei gyűlésnek rendes elnöke; ezen elnökség akkor, midőn a püspöki szék betöltve nincs, a káptalani helynököt illetvén.

b) a székes káptalanok valóságos kanonokjai;

c) a társaskáptalanok egy-egy követe;

d) a főesperesek, és minden esperesi kerületből egy, s pedig a tényleg működő alesperes;

e) a szerzetes rendeknek a megye területén lakó tartományi főnökei;

f) a birtokos apátok és prépostok, a mennyiben székhelyök a megye területén van;

g) az esperesi kerület papsága által, kerületenkint választott egy-egy papi követ. (91. §. a. pont);

h) a püspöki theologiai intézetnek egy küldötte;

i) az egyházmegye területén lévő s az egyházmegyei gyűlés hatósága alatt álló kath. jogakadémia, fő- s algymnasiumok, tanítóképezdék, és kath. reáliskoláknak az illető intézet tanárai által választott egy-egy követe;

k) Az egyházmegye területén létező katolikus nyilvános néptanodák rendes tanítói által választott négy néptanító-követ; — végre

l) az esperes-kerületekben az egyházmegyei gyűlés által megállapíttandó számban választandó világi képviselők. (57. és 91. §. b. pont.)

55. §. A választott papi s világi képviselők megbízatása (54. §. c. g. h. i. k.) három évre terjed.

Ha ily választott tag időközben lemond vagy meghal, vagy választási képességét (105. §. és 107. §. a. pont) elveszteni, az egyházmegyei gyűlés új választást rendel.

56. §. Az egyházmegyei gyűlés, saját kebeléből, világi elnököt választ, ki a megyés püspök akadályoztatása esetében elnököl. Jegyzőit is maga választja. Tanácskozásaira s teendőinek kezelésére nézve szabályszerű ügyrendről gondoskodik.

57. §. A mennyiben az egyházmegyéből az országos katolikus gyűlésbe egynél több papi, s illetőleg világi képviselő lesz választandó, (8. §.) az egyházmegyei gyűlés a képviselők számának megfelelő papi s világi választókerületekre osztja fel az egyházmegyét, s minden kerületből külön képviselő fog választatni.

A megyének ezen felosztásánál alapul a papi képviselők választását illetőleg az áldozárok száma, a világi képviselők választására nézve pedig a világi kath. hivek lélekszamaránya szolgáland. A káptalanbeliek és azon áldozárok, kik lelkipásztorságra alkalmazva nincsenek, vagy megyén kívül alkalmazvák, a székhelybeli papsághoz számítatnak.

58. §. Az egyházmegyei gyűlés állapítja meg, s időnként kiigazítja azon számot, mely szerint az egyes kerületekből az egyházmegyei gyűlésbe világi képviselők választatnak. (54. §. k. pont).

Ezen eljárásnál azonban :

a) az összes világi képviselők számának megállapítása akkép történik, hogy az egyházmegyei gyűlés ezen választott világi tagjainak száma min-

denkor két annyi legyen, mint az 54. §. a—h. pontjaiban elősorolt papi tagok száma;

b) a világi képviselők száma a megyebeli esperesi kerületek között akkép osztatik fel, hogy ennek alapjául az esperes-kerületekben lakó kath. hívek lélekszám-aránya szolgáljon. (81. §. b. pont).

59. §. Az egyházmegye tanügyi viszonyaiból meritett tapasztalatok alapján, az egyházmegyei tanács meghallgatása folytán, a tanrendszer javítása iránt az országos katolikus igazgató tanácsához felterjesztéseket tesz.

60. §. Az egyházmegye területén lévő kath. középiskolák, akadémiák, lyceumok, gymnasiumok, tanítóképezdék és reáliskolák fölött, az országos kath. gyűlés által megállapított tanrendszer alkalmazásával (15. §.) az országos igazgató tanács felügyelete alatt intézkedik. Ezen intézkedés azonban a hittani oktatásra és vallásgyakorlatra ki nem terjedhet.

61. §. A népnevelés ügyét folytonosan előmozdítani törekszik; minélfogva gondoskodik

a) új elemi iskolák s más népnevelési intézetek felállításáról, illetőleg a meglevők netán szükséges segélyezéséről;

b) a népnevelők ellátásának javításáról;

c) a tanítói pályán kitünőbb érdemeket szerzett népnevelők jutalmazásáról;

d) az elaggott, vagy saját hibájokon kívül a tanításra alkalmatlanokká vált néptanítók, illetőleg özvegyeik és árváik sorsának biztosításáról.

62. §. Gondoskodik a szegényebb sorsu plébánusok és káplánoknak hivatalos állásukhoz illő ellátásáról, valamint a szolgálatképtelenek nyugdíjazásáról. És a mennyiben ez az egyházmegyei pénztár erejével eszközölhető nem lenne, iránta az országos kath. igazgató tanácsnak előterjesztéseket tesz.

63. §. Intézkedik az egyházmegyét illető mindazon vagyonnak és alapítványnak kezeléséről s illetékes czélokra fordításáról, a mely javak és alapítványok kezelése iránt az alapítók másként nem rendelkeztek.

Azon vagyonokra s alapítványokra nézve pedig, melyek kezelése az alapítók kifejezett rendelkezése szerint, valamely még mindig létező egyházi testületre vagy hivatalra bízott, az alapítók rendelkezésének szellemébeni kezeltetésről gondoskodik.

64. §. A 63. §-ban jelölt vagyonok és alapítványok nyilvántartását s ellenőrzését, valamint a rólok vezetett számadások évenkénti megvizsgálását eszközli. (80. §).

65. §. A közvetlen egyházmegyei jövedelmek fölött, melyek saját pénztárába folynak — rendelkezik; az évi költségvetést megállapítja, és a meg-

előzőtti évi számadásokat megvizsgáltatja (79. §. a. pont).

66. §. Az egyházmegyei pénztár jövedelmi forrásait képezik:

a) az egyházmegyei önkormányzati hatóság kezelése alatt álló alapítványok (63. §. első pont) jövedelme, a mennyiben ez az alapítványhoz képest külön célra nem fordítandó;

b) az üresedésben lévő kanonoki javadalmak jövedelme, kivéve a görög szertartásu katolikus püspöki megyéket, melyekben az üresedésben lévő kanonoki javadalmak jövedelmei az eddig fennállott gyakorlat szerint jövőre is a megyebeli papok özvegyei s árvái alapjába fognak befolyni;

c) a kanonoki javadalmat élvezők részéről fizetendő évi járulék, mely a 20. §. c. pontjában meghatározott módozat szerint fog megállapíttatni;

d) a lelkeszi javadalmaknak az egyházmegyei gyűlés által megállapítandó járuléka. E járulék a javadalom csak azon része után számíttatik, mely szintén az egyházmegyei gyűlés által a püspöki hatósággal egyetértőleg megállapítandó congruát túlhaladja.

e) az egyházi s iskolai célok tekintetéből az országos katolikus gyűlés által megállapított kulcs szerint kivetendő egyházmegyei adó összegei. (22 §.)

67. §. Az egyházmegyei gyűlés évenként egyszer tartja üléseit, melyek napjait az elnökkel egyetértőleg maga határozza meg. Szükség esetében az

egyházmegyei tanács kívánatára az elnökség a gyűlést rendkívüli ülés tartása végett egybehívja. (85. §.)

68. §. A folyó ügyek vezetésére állandó egyházmegyei tanácsot alakít, és ezt kellő utasításokkal ellátja.

B) Az egyházmegyei tanács.

69. §. Az egyházmegyei tanácsot a megyés püspök, illetőleg a káptalani helynök és az egyházmegyei gyűlés által saját tagjai közül választott 4 papi — kik között legalább egy káptalani — s 8 világi egyén képezi.

70. §. Elnöke a megyés püspök; s ha a püspöki szék betöltve nincs, a káptalani helynök. Világi elnökét saját kebeléből évenként maga választja, ki a püspök akadályoztatása esetében elnököl.

71. §. Választott tagjainak negyedrésze évenként kilép, de újra megválasztható. A kilépés fölött első, második és harmadik évben sorshuzás, azontúl pedig a kitöltött négy évi időszak határoz.

72. §. Az egyházmegyei tanács tüzi ki azon határnapokat, melyeken az országos kath. gyűlésbe választandó világi képviselőkre a szavazás az egyházközségekben s a fiókegyházakban történni fog, egyszersmind a papi választókat szavazataiknak bizonyos határnapig való beküldésére köriratilag felszólítja.

A papi választóktól beérkező szavazatok, illetőleg az egyházközségi gyűlések által felterjesztendő jegyzőkönyvek alapján minden kerületre nézve a szavazatokat külön összeszámítja, s a legtöbb szavazatot nyert képviselőknek a megbízó levelet kiszolgáltatja, a választások eredményét egyszersmind az országos igazgató tanács utján az országos kath. gyűlésnek feljeli.

73. §. Ezen egyházmegyei tanács a folyó ügyek közvetlen kezelését, s határozatainak végrehajtását szükséghez képest általa kinevezett állandó tisztviselők által eszközli.

74. §. Az érseki, illetőleg püspöki szék betöltésénél, valamint az apáti, préposti s kanonoki kinevezéseknél teljesíti azon feladatot, mely a 35. §. a. és c. pontja értelmében az egyházmegyei tanácsot illeti.

75. §. Az egyházmegyébeni közoktatás állapotáról évenként kimerítő jelentést terjeszt az egyházmegyei gyűlés elé, s az e téren szükségesnek mutatkozó javításokat mind a tanrendszerre, mind a tanodák ellátására nézve indítványozza.

76. §. Az egyházmegyei gyűlés intézkedése alatt álló köznevelési intézetekbe tanárokat nevez.

Kivételnek e tekintetben a szerzetes rendek tanító intézetei, továbbá a hitoktatói s hitelemzői állomások átalában; valamint azon tanári állomások is, melyekre a kinevezés joga alapítványlevelek által

szabályozva van. Ily tanárok is azonban tanképességüket az orsz. kath. gyűlés által kiadandó rendeletek szerint igazolni tartoznak.

77. §. Az egyházközségi tanácsok által választott tanítókat az esperesi tanács jelentése folytán, ha ellenők semmi kifogás fenn nem forog, vagy a felmerült kifogást alaptalannak, illetőleg elégtelennek találja — megerősíti s részökre az alkalmazási okmányt kiszolgáltatja. A mennyiben megerősítést nem adhat, új választást rendel. (95. 117. §.)

78. §. Nyilvántartja az országos kath. gyűlés, illetőleg igazgató tanács által megállapított tanári s tanítói fizetéseket (15. §.) Ezeknek pontos kiszolgáltatására felügyel. Mulasztások esetében intézkedőleg közbelép.

A mennyiben a megállapított tanári s tanítói fizetésekre nézve az illető egyházmegye viszonyaihoz képest eltérések kívántatnának, ez iránt a szükséges felterjesztés eszközzése végett az egyházmegyei gyűlésnek jelentést tesz.

79. §. Az egyházmegyei gyűlés rendelkezése alatt álló pénztár (65. §.) felelősség alatti kezeléséről gondoskodik, és erre nézve:

a) az évi költségvetés tervezetét kellő időben elkészítvén, —

b) az évi számadásokat pedig megvizsgálván és észrevételekkel kísérvén, úgy ezt mint amaszt,

további ellátás végett az egyházmegyei gyűlés elé terjeszti.

80. §. Az egyházmegyei gyűlés intézkedése s ellenőrsége alatt álló vagyonok s alapítványok kezeléséről (63. §.) vezetett számadásokat az illető kezelőktől évenként bekivánja, megvizsgálja, s netán szükséges észrevételei kíséretében az egyházmegyei gyűlés elé terjeszti. (64. §.)

81. §. Gondoskodik az egyházközségi vagyon és jövedelmeknek az illető egyházközségi tanácsok által leendő helyes kezeléséről. Ezt ellenőrzi s a községi vagyonokat nyilvántartja. Az egyházközségi számadásokat, az esperesi tanácsok észrevételeinek (96. §.) figyelembe vételével megvizsgálja, illetőleg megvizsgáltatja, s a kezelőknek végleges számadási felmentést ad.

82. §. A nagyobb egyházmegyei javadalmak leltár melletti átvételénél s átadásánál, valamint az üresedésben lévő ily javadalmak jövedelmeinek kezelésénél (20. §. b. pont) az illető káptalan hozzájárulásával teljesíti mindazt, a mivel az országos igazgató tanács által erre nézve megbízatik. A birtokálladék és leltár épségben tartása fölötti folytonos és közvetlen őrködés az egyházmegyei tanácsot illetvén.

83. §. Felügyel, hogy a kegyurak kötelességei pontosan teljesíttessenek.

84. §. Az egyházmegyei tanács, mint felülvizsgálati hatóság határoz mindazon panaszok és

felfolyamodások fölött, melyek az esperesi tanácsok végzései s intézkedései ellen nyujtatnak be.

85. §. Szükség esetében rendkívüli egyházmegyei gyűlés összehívását (67. §.) eszközli.

86. §. Érvényes határozat hozatalára 7 tag jelenléte szükséges.

87. §. Az egyházmegyei tanács tagjai mind azon határozatért, melyhez szavazatukkal járultak, egyenkint felelősek. A tanácsülés jegyzőkönyvében tehát midőn véleménykülönbségek forognak fenn, az egyes szavazatok mindenkor névszerint kiteendők.

Negyedik fejezet.

Az esperes-kerületi tanácsokról.

88. §. Minden esperességben esperes-kerületi tanács alakittatik azon teendők elvégzésére, melyek az alábbi §§-al, vagy később az országos kath. gyűlés, illetőleg az egyházmegyei gyűlések által ezen kerületi tanácsok hatáskörébe utasíttatnak.

89. §. Az esperes-kerületi tanács tagjai: a kerületben lévő minden egyházközségi tanácsnak egyházi s egy világi elnöke és minden egyházközségi tanácsnak egy-egy világi küldötte. (115. §.)

90. §. Rendes elnöke a kerületi esperes. Világi elnökét saját kebeléből évenként maga választja.

91. §. Az esperes-kerületi tanács eszközli az egyházmegyei gyűlésbe küldendő papi s világi képviselők megválasztását; mire nézve:

a) A papi képviselő megválasztása végett, az esperes-kerületi tanács utasítása folytán az esperes, választó gyűlésre összehívja a kerületbeli plébánosokat, káplánokat, és egyéb világi s szerzetes áldozárokat. Ezek titkos szavazás útján a papi képviselőt általános többséggel megválasztják. Azok, kik személyesen meg nem jelenhetnek, szavazatukat a szavazás napjára, a „választó gyűlés szavazatszedő bizottságához“ czimezve levélben is beküldhetik.

b) A világi képviselők választása végett az esperes-kerületi tanács az esperességet annyi választó-kerületre osztja, a hány világi képviselő lesz küldendő az esperesség részéről, és minden ily kerületbe eső községek egyháztanácsai egy képviselőt választanak. (54. §. 1. és 58. §. b. pont.). A községek egyháztanácsaiban a szavazás eszközésére minden választó kerületbe az esperességi tanács napot tűz, s egyszersmind a szavazatok összeszámitására bizottságot nevez, mely az egyházközségi tanácsokban a szavazásról felvett s hozzá beküldött jegyzőkönyvek alapján a választás eredményét megállapítja. (116. §.)

92. §. Az előbbi szakasz szerint megválasztott papi képviselőnek az esperes részéről bemutatott választási jegyzőkönyv alapján, — a világi képviselőknek pedig a szavazatok összeszámitására kirendelt bizottság jelentése folytán — a képviselői igazolványul szolgáló megbízó leveleket az esperes-kerületi tanács szolgáltatja ki.

93. §. Az esperes-kerületben levő népiskolák tanügyi s javadalmi kellő ellátása fölött őrökdik, és felügyel, hogy a kiadott szabályok és rendeletek foganatosittassanak. A tapasztalt hiányokról s felmerülő szükségekről az egyházmegyei tanácsnak jelentést tesz, s ezt a körülményekhez képest véleményes javaslattal is kíséri.

94. §. A tanügyi s egyéb időszaki kimutatásokat (48. §) az egyházközségi tanácsoktól pontosan bekívánja s az egyházmegyei tanácshoz felterjeszti.

95. §. Az egyházközségi tanító megválasztásáról szóló s az egyházközségi tanács által bemutatott jegyzőkönyvet s a megválasztott tanító mellékelt okmányait, ha a választás ellen kifogás fenn nem forog, ennek megjegyzése mellett, az egyházmegyei tanácsnak megküldi. Ellenkező esetben a felmerült kifogás megalapítására szolgáló adatok tisztába hozása s megállapítása mellett a választási jegyzőkönyvet véleményes előterjesztésével kíséri. (77. és 117. §.)

96. §. Az egyházközségi javak és jövedelmek helyes és biztosított kezelése fölött őrökdik. Az egyházközségi számadásokat megvizsgálja, illetőleg megvizsgáltatja, a tapasztalt hiányokat kijavíttatja, s véleményes jelentése mellett az egyházmegyei tanácsnak további ellátás végett (81. §.) felterjeszti.

97. §. A plébánosi javadalom bármely községben megürülvén, az illető espereskerületi tanács

haladéktalanul gondoskodik a plebániai javadalom leltározásáról, a birtokálladék biztosításáról, s a jövedelmek időközi kezeltetéséről. A lelkeszség betöltése után pedig a plébániai javadalmat az új plébánosnak leltár mellett átszolgáltatja.

98. §. Az egyházközségek, plébánosok, tanítók és más egyházközségi tisztviselők egymáshozí viszonyaiban felmerülő panaszokat, valamint az egyházközségi tanácsok megalakításának érvénye ellen benyújtott feljelentéseket (107. §. c. pont) vagy az esperes, vagy más kiküldött tag, vagy a körülményekhez képest vegyes bizottság által megvizsgáltatja, s a bemutatott jelentés folytán azokra nézve, a mennyiben az önkormányzat körébe tartoznak, intézkedik.

99. §. Mint másodfolyamodású hatóság határoz mindazon felfolyamodások tárgyában, melyek az egyházközségi tanács végzései s intézkedései ellen nyujtatnak be.

100. §. A 98. és 99. §§-ban megjelölt tárgyak elintézése alkalmával, az illető községi egyháztanács elnökei s küldötte a tanácskozásban felvilágosítólag részt vehetnek ugyan, de a határozat hozásában szavazattal nem bírnak.

101. §. Az esperes-kerületi tanács a hatáskörébe utasított ügyek gyorsabb kezelése végett, állandó bizottságot nevezhet, s ennek teendőit meghatározza.

Ezen állandó bizottság elnöke az esperes,

illetőleg az esperes-kerületi tanács világi elnöke. A bizottság mind teendőire, mind eljárására nézve az esperes-kerületi tanácstól nyert utasításokhoz alkalmazkodik.

102. §. Az esperes-kerületi tanács rendesen félévénként ülést tart. Rendkívüli esetben az elnök által többször is összehívható.

103. §. Érvényes határozat hozatalára legalább 3 egyházi s 6 világi tag jelenléte szükséges.

Ötödik fejezet.

A z e g y h á z k ö z s é g e k r ől.

104. §. Minden plébánia hivei külön egyházközséget képeznek. Az egyházközség a maga jogait és kötelelességeit

- a) az egyházközségi gyűlés —
- b) az egyházközségi tanács — által gyakorolja.

A) Az egyházközségi gyűlés.

105. §. Az egyházközségi gyűlésnek tagja minden a községben lakó 24 éves ker. katolikus férfit, ki az egyház és iskola iránti köteletségét teljesíti, ha nem áll valamely bünvádi kereset, illetőleg fenyíték alatt, és nem elmebeteg.

Elnökei s jegyzői ugyanazok, kik az egyházközségi tanácsnak elnökei s jegyzői.

106. §. A választó gyűlésben történik öt évenként az egyházközségi gyűlés tagjainak megszavaztatása az országos kath. gyűlésbe küldendő világi képviselő megválasztására nézve.

A szavazás közvetlenül, személyesen és nyilvánosan akkép történik, hogy minden szavazónak szavazata jegyzőkönyvbe vétetik. Ezen jegyzőkönyv a jelenvolt elnök, jegyző, s legalább két gyűléstag által aláírva, az egyházmegyei tanácshoz felterjesztendő.

Ha a községi választásnál valamely visszaélés történnék, melyet meggátolni s eltávolítani a községnek hatalmában állott, de ezt elmulasztotta, ily esetben ezen község tagjainak szavazatai számitásba nem vétetnek.

107. §. Az egyházközségi gyűlés, az egyházközségi tanácsba három évről három évre tagokat választ. Mire nézve szabályul szolgál, hogy:

a) megválasztható minden választó, ha irni, olvasni tud;

b) a választás közfelkiáltással, de ha tiz tag szavazást kívánna, szavazás utján viszonylagos szótöbbséggel történik; végre

c) a választás érvénye ellen az espereskerületi tanácshoz, (98. §.) valamely megválasztott tag ellen azonban az egyházközségi tanácshoz (114. §.) mindenki folyamodással élhet. Az ily folyamodás a választástól számitott nyolcz nap alatt bejelentendő.

108. §. Az évi költségvetést megállapítja.

Rendkívüli tehernek a község részéről elvállalása fölött mindig az egyházközségi gyűlés határoz, mely e végből, felmerülő esetekben az egyházközségi tanács által összehívandó. (123. §.)

B) Egyházközségi tanács.

109. §. Az egyházközségi tanácsnak tagjai:

a) A plébánosok, káplánok és a kath. elemi iskolák rendes tanítói. Oly községekben, hol háromnál több tanító van, a három legrégibb tanítón túl, a többiek képviselet útján vesznek részt az egyházközségi tanácsban úgy, hogy minden öt tanító után titkos szavazással választanak 3 évről 3 évre egy tagot.

b) A katolikus kegyúr; ott, hol több ily kegyúr van, az, kit ezek maguk közül választanak.

c) Az egyházközségi gyűlés által választott egyházközségi tanácsosok. (107. §.) Választ pedig minden egyház-község, melynek lélekszáma 2000-nél nem több, 12 tagot; 2000 lélekszámtól 4000-ig 20 tagot; 4000-től 8000-ig 40 t.; 8000-től 12,000-ig 60 t.; 12,000-től 16,000-ig 80 t.; 16,000-en túl 100 tagot. Minden választás alkalmával néhány pótag is választandó. Ott, hol a választás szavazás útján történt, a megválasztott rendes tagok után legtöbb szavazatot nyert egyének tekintendők pótagokul.

Érvényes határozat hozatalára az egyházközségi tanácsosok egy harmadának jelenléte szükséges.

110. §. A fiókegyházak az anyaegyházzal közösen egy tanácsot alkotnak, és az egyházközségi gyűlés az egyházközségi tanácsba a fiók-egyházból a népesség aránya szerint választ tagokat.

111. §. Az egyházközségi tanács elnöke a plébános. Világi elnöke a katolikus kegyúr, és a hol több ily kegyúr van, az, kit ezek maguk közül választanak.

Az egyházközségi tanács a maga kebeléből szintén választ egy világi elnököt, a ki ott, hol kegyúri elnök van, szükség esetében ennek elnöki helyettese.

Jegyzőjét az egyházközségi tanács saját kebeléből maga választja.

112. §. Az egyházközségi tanács feladata azok jegyzékét, a kik az egyházközségi gyűlésekben részt venni jogosítvák, (105. §.) évenként kiigazítani s rendben tartani.

113. §. Az egyházközségi tanácstagok megválasztását minden harmadik év vége előtt eszközli; mire nézve :

a) a megválasztás helyét és idejét legalább 14 nappal előre kitűzi s ezt az egyházközségi választó tagok köztudomására juttatja ;

b) ugyanakkor kihirdetteti, hogy a választók jegyzékét bizonyos meghatározott helyen 8 nap alatt mindenki megtekintheti, s annak netán szükséges

kiigazítása iránt az egyházközségi tanácsot megke-
resheti ;

c) a választás vezetésére, s szükség esetében a
szavazatok összeszedésére (107. §. b. pont) bizottsá-
got nevez, mely a plébános, elnök, vagy a világi al-
elnök elnöklete mellett az egyházközségi gyűlésen
egszersmind a rendre is felügyel.

114. §. Az újonválasztott tanácstag ellen be-
jelentett kifogást (107. §. c. pont) haladéktalanul
megbírálja, s a mennyiben azt alaposnak találná,
az e miatt elmozdítandó tanácstag helyébe az első
sorban álló póttagot hívja meg.

Póttag behívásának van helye azon esetben is,
ha valamely tanácstag a három év folyamata alatt
lemondana, meghalna, vagy választási képességét el-
vesztené (105. és 107. §. a. pont).

115. §. Az egyházközségi tanács részéről az
espereskerületi tanácsba küldendő világi képviselőt
évről évre megválasztja s annak megbízó levelet ad-
(89. §)

116. §. Azon esperesi választó kerület részé-
ről, melyhez a község tartozik, az egyházmegyei
gyűlésbe küldendő világi képviselő megválasztásában
(54. §. 1. és 91. §. b. pont) az egyházközségi tanács
tagjai birnak szavazattal. Ezeknek a szabályszerűleg
kitűzött napon titkos szavazás útján megszavaztatá-
sát az egyházközségi tanács eszközli, s az erről föl-
vett jegyzőkönyvet, — melybe világosan kiteendő,
ki hány szavazatot nyert — az espereskerületi ta-

nácshoz, illetőleg ennek a szavazatok összeszámitására nevezett bizottságához beküldi. (91. §. b pont).

117. §. Az egyházközségi tanács választja a községbeli néptanítókat, tanítónőket és a kántortanítót. Ezen jogot azonban az országos kath. gyűlés által megállapítandó szabályok értelmében gyakorolja (15. 25. §§.)

A választásról szóló jegyzőkönyv az espereskerületi tanács útján az egyházmegyei tanácshozelterjesztetik. (77. §.)

118. §. Felügyel a községbeli tanügy kezelésére. A tanügyre vonatkozó törvények, és egyházkermányzati uton megállapított szabályok pontos végrehajtásáról gondoskodik.

Tapasztalt hiányok eseteit, a mennyiben maga nem orvosolhatná, további intézkedés végett az espereskerületi tanácsnak feljeleníti.

119. §. Az egyházközség ügyeinek kezelésére s azok ellátására fő- és al-gondnokot, és a mennyiben szükséges, egyéb tisztviselőket is választ. A pénzkezeléssel megbizandó tisztviselők választásánál azok vagyoni állására tekintettel leend. Ezek megerősítése, állomásuk elfoglalása előtt az espereskerületi tanácsnál eszközlendő.

A vagyonkezelést illetőleg, az egyházközségi tanács tagjai az egyházközségi s egyházmegyei gyűlésnek felelősek azon intézkedések következtetéséért, a melyekhez szavazatukkal járultak.

120. §. A templomi, iskolai, plébániai épüle-

tek, intézetek, vallási jelvények s minden egyéb egyházközségi vagyonok jó karban tartásáról és biztosításáról az egyházközségi tanács gondoskodik.

121. §. Az egyházközségi, templomi, iskolai s egyéb hasontermészetű alapítványok épsége fölött őrködik.

Az újabb alapítványokat az alapítványi levelek és ezekhez tartozó okmányok kíséretében az espereskerületi tanács útján az egyházmegyei tanácsnak feljeleníti.

122. §. Az egyházközség egyházi, iskolai s egyéb önkormányzati rendes kiadásainak fedezésére szolgálnak :

a) a templomi, iskolai s egyéb hitközségi alapítványok jövedelmei, mennyiben azok külön célra nem rendelvék ;

b) az egyházközségi ingatlan vagyon jövedelmei ;

c) a templomi s iskolai bevételek ;

d) az üresedésben levő plébániai javadalom időközi jövedelme, a mennyiben az, fennálló gyakorlat szerint a helyettes lelkészt nem illeti ;

e) az egyházmegyei tanács által megállapított szabályzat alapján kivetendő egyházközségi adó.

123. §. Ha valamely nagyobb építkezési vagy más rendkívüli tehernek az egyházközség részérőli elvállalása látszik szükségesnek, az e fölötti határozás végett, a tanács által az egyház-községi gyűlés rendkívüli ülésbe összehívandó, s a tárgy és költség-

vetés, kimerítő indokolással annak eléje terjesztendő (105. és 108. §§)

124. §. Az egyházmegyei s egyházközségi adó kivetéséről és beszedéséről gondoskodik.

Egyeseknek a kivetés ellen támasztott panaszait megvizsgálja és elintézi.

125. §. Az egyházközségi költségvetést elkészíti s az egyházközségi gyűlés elé terjeszti.

126. §. Az egyházközségi jövedelmekről és költségekről vezetett számadásokat évenként megvizsgálja, s az espereskerületi tanács útján az egyházmegyei tanácshoz felterjeszti.

127. §. A lelkészek és tanítók ellátásához tartozó illetmények beszedését és rendes kiszolgáltatását eszközli. A lelkési s tanítói birtokálladék épségben tartása fölött őrködik.

128. §. Gondoskodik arról, hogy az espereskerületi tanácstól vagy ez uton hozzá érkező utasítások és rendeletek haladéktalanul és pontosan végrehajtassanak.

129. §. A mennyiben a fiókegyházi ügyek kezelésének érdeke kívánná, az egyházközségi tanács a fiókegyházból választott tagok közül egyre vagy többre a fiókegyházban végzendő bizonyos teendőket átruházhat, vagy a szükséghez képest külön fiókegyházi tanácsot alakíthat. Azok eljárását azonban ellenőrizni tartozik.

Atmeneti intézkedések.

130. §. A fennebbi I.—V. fejezetben megállapított önkormányzati testületek első megalakulhatása végett a jelen szervezet egyes §§-aitól eltérő s illetőleg azokat helyettesítő következő rendelkezések állapíttatnak meg.

a) A 10, 57, 72. és 106. §§-okra nézve, az országos kath. gyűlésbe küldendő papi és világi képviselők megválasztása az 1869. okt. 25. 2034. szám alatt legf. rendelettel szentesített választási szabályzat 19. s következő §§. szerint történik, s a 11, 57, 72. és 106. §§-nak csak azon rendelkezései alkalmazandók, melyek ama szabályzat rendelkezéseivel összeütközésben nincsenek.

b) Az 54. §. 1) pontjára nézve: Az egyházmegyei gyűlésbe minden esperes-kerületből ezen első alkalommal 4—4 világi képviselő fog választatni.

c) A 112. és 113. §§-ra nézve: A szervezet-szerű egyházközségi tanácsokba a községi tanácsosok megválasztása végett ott, hol már korábbi gyakorlat alapján rendesen működő egyházi tanács van, a választók összeírását, (105. §.) valamint a 113. §-ban az egyházközségi tanács részére kijelölt teendőket az végezi, ott pedig, a hol jelenleg még semminemű egyházközségi tanács szervezve nincs — következő eljárás szerint fog a választás eszközöltetni:

A plébános minden egyházközségben (104. és

110. §§.) kellő módóni kihirdetés utján gyűlésbe hívja azokat, kik az utóbbi választási eljárás alkalmával az 1869. okt. 25-én 2034. sz. a. legfelsőbb rendelettel szentesített választási módozat 18. és 19. §§. értelmében összeirattak.

A plébános elnöklete alatt megtartandó ezen gyűlés egy bizottságot választ, mely a választók jegyzékét (105. §.) haladéktalanul elkészíti, s teljesíti mindazt, mi a 113. §. szerint a választások eszközzésére szükséges.

Határozat

mely az önkormányzati szervezet szentesítésének eszközzése tárgyában a kath. congressus 1871. martius 29-ki ülésében hozatott.

A magyarországi katolikus önkormányzatot szervező jelen congressus, megbízatásából származó feladatának kiegészítő részeül tekinti gondoskodni arról, hogy az általa megállapított szervezetnek életbeléptetése, s a magyarországi katolikusok által forrón ohajtott önkormányzat megvalósítása végett szükséges kiviteli intézkedések eszközöltessenek és foganatba vétessenek.

Ez oknál fogva a congressus az ország hercegprimásának elnöklete alatt 12 tagból álló bizottsá-

got választ, és ezt a következő felhatalmazással, illetőleg utasításokkal látja el:

A bizottság feladata leend, a congressus által megállapított önkormányzati szervezetet ő cs. ap. kir. Felségének, mint a magyarországi katolikus egyház fő kegyurának, megerősítés, és ennek folytán törvényes szentesítés végett, eléje terjeszteni, s ennek kieszközlésére a szükséges lépéseket megtenni.

Feladata leend a bizottságnak, gondoskodni arról is, hogy a szervezet életbeléptetéséhez szükséges önkormányzati közegek megalakítása végett a választások annak idejében az egész országra nézve kiirassanak s a választási határnapok kitűzessenek.

Feladata leend egyuttal a bizottságnak az előleges lépéseket, és netán szükséges előmunkálatokat megtenni arra nézve, hogy a katolikus vallási, tanulmányi s egyéb alapok és alapítványok, melyek jelenleg államkormányzati közegek által kezeltetnek, a megállapított szervezetnek ő cs. ap. kir. Felsége által leendő szentesítése után, az illetékes önkormányzati közegek rendelkezése s kezelése alá átadathassanak.

A mennyiben pedig a fennebbi pontozattal kijelölt feladatok megoldása, s teendőik teljesítése közben oly körülmények merülnének fel, a melyeknél fogva a bizottság a jelen szervező congressus újabb intézkedését vélné kikérendőnek: gondoskodni

fog arról, hogy ezen congressus elnökileg egybehivassék.

Határozat

mely némely görög szertartásu katolikusok részéről benyújtott kérvények tárgyában, a kath. congressus 1871. mart. 30-án tartott ülésében hozatott.

A 27-tes bizottság véleményes előterjesztése folytán a kath. congressus határozatilag kimondja :

1-ször, hogy a g. sz. katkolikusoknak, szertartás, egyházfegyelem, belszervezet, és saját alapítványaik tekintetében önállásuk föntartatik, és az autonomia hatásköréhez nem tartozik ;

2-szor sajnálattal veszi: hogy azoknak egy része magát az eddigi tanácskozásoktól távol tartja ; reményli és óhajtja, hogy azok is, ha tapasztalni fogják, hogy jogaik sértetlenül hagyatnak, saját érdekében is, egyetemes és testvéries közreműködésüket nem fogják megvonni. De a távolmaradókra nézve nem a kényszer, hanem a szeretet és türelem eszközeit kívánja használni, és bármikori megjelenésüket tárt karokkal fogadja ;

3-szor, hogy azon ügyekre nézve, melyek a jelen autonomiai szervezetben, mint annak hatásköréhez tartozók kijeleltetnek, külön congressusnak

helyét és szükségét nem látja, és ennek engedélyezésére vagy szorgalmazására magát hivatva nem találja. Hogy azonban

4-er, még ezen tárgyakra nézve is az elvi megállapodások keretén belül, kész szabadabb kezet engedni g. sz. kath. testvéreinknek, amennyiben azok részletes alkalmazása körül, oly módosítványok és előterjesztések, melyek az első, e szervezet alapján egybegyülendő egyházmegyei gyűléseikből, a fennforgó specialis állapotok szempontjából, általuk föl fognak terjesztetni, az első aut. kath. országos gyűlés által, a 27. §-ban megállapított korlátozás nélkül, lesznek tárgyalandók és elintézendők.

DE BALLAGI GÉZA.

